

GGD
Gemeente Den Haag

**Wilt u meer weten en/of heeft u vragen
neem dan contact op met:**

GGD Den Haag
Westeinde 128
2512 HE Den Haag
Tel: 070- 3537266

INFORMATIEFOLDER
MEISJESBESNIJDENIS

Colofon: Dit is een uitgave van GGD Den Haag
Vormgeving en opmaak Haagsblauw

Meisjesbesnijdenis komt ook in Nederland voor. Dat willen wij niet, daarom is het in Nederland verboden en strafbaar. Het tegengaan van meisjesbesnijdenis is echter geen taak van justitie alleen. Als zorgprofessional die regelmatig in aanraking komt met kinderen kunt u een steentje bijdragen aan het tegengaan van meisjesbesnijdenis. Hoe? Dat leest u in deze folder.

Wat is meisjesbesnijdenis?

Meisjesbesnijdenis is een traditie (culturele gewoonte) waarbij de uitwendige geslachtsorganen zoals schaamlippen en clitoris van meisjes of vrouwen helemaal of voor een deel worden verwijderd. Meisjesbesnijdenis kan, afhankelijk van het land van herkomst, plaatsvinden bij baby's, kinderen, jongvolwassenen of zodra een meisje of vrouw gaat trouwen. In plaats van meisjesbesnijdenis worden ook de termen 'vrouwenbesnijdenis' of 'vrouwelijke genitale verminking' gebruikt.

In welke landen/gebieden vindt meisjesbesnijdenis plaats?

Meisjesbesnijdenis vindt plaats in Afrikaanse landen, in het Midden-Oosten (N-Irak, Jemen) en Azië, maar het komt ook steeds vaker voor binnen bevolkingsgroepen met een meisjesbesnijdenis-traditie die zich inmiddels gevestigd hebben in Europa, Nieuw-Zeeland, Australië, de Verenigde Staten en Canada. Helaas zijn deze landen geen vast gegeven, er komen steeds andere landen bij. Over de hele wereld zijn 100 tot 140 miljoen meisjes en vrouwen besneden. Elk jaar lopen alleen al in Afrika ongeveer drie miljoen meisjes het risico besneden te worden.

Om wie gaat het?

Meisjes die uit een bevolkingsgroep komen waarbinnen meisjesbesnijdenis plaatsvindt, lopen het risico te worden besneden, ook als ze in Nederland wonen. Als een meisje een moeder of oudere zus heeft die besneden is, is de kans aanwezig dat ook zij het slachtoffer wordt van meisjesbesnijdenis.

Niet alle meisjes die tot een bevolkingsgroep horen waar meisjesbesnijdenis een traditie is, hebben zelf meisjesbesnijdenis ondergaan. Veel in Nederland gevestigde bevolkingsgroepen hebben besloten om deze ingreep niet meer te laten doen. Ook in veel Afrikaanse landen gaan steeds meer geluiden op om met meisjesbesnijdenis te stoppen.

Waarom wordt meisjesbesnijdenis uitgevoerd?

De meest voorkomende redenen om een meisje te laten besnijden zijn:

- schoonheid;
- reinheid;
- het in stand houden van de traditie en geloofgebruiken van een gemeenschap;
- het beschermen van de maagdelijkheid en de eer van de familie;
- het vergroten van de huwelijkskansen van een meisje;
- status.

“Een vriendin van me is besneden toen ze al ouder was.

Ze was een jaar of dertien en hoewel ze deed alsof ze niet begreep wat er gebeurde, heeft ze alles bewust meegemaakt. Ze werd gedwongen een kamer binnen te gaan en werd daar door vier vrouwen tegen de grond geduwd en vastgehouden.

Ze werd besneden zonder daarna te worden gehecht. Dit gebeurde allemaal toen ze op vakantie naar het buitenland was gegaan.”

Anonieme jonge vrouw

Binnen veel gezinnen wordt meisjesbesnijdenis gezien als een ingreep die wordt uitgevoerd in het belang van de meisjes. Veel meisjes worden opgevoed met het idee dat er niets mis is met meisjesbesnijdenis.

Gezondheidsrisico's

Meisjesbesnijdenis kan psychische klachten en problemen met betrekking tot seksualiteit veroorzaken. De kans op lichamelijke klachten en medische complicaties is groot, tijdens de ingreep maar ook daarna.

Gevolgen van een besnijdenis kunnen zijn:

- Urineweginfecties (pijn bij plassen, ophoping urine in de blaas);
- Zware menstruatieklachten;
- Chronische pijn in onderbuik;
- Littekenvorming;
- Onvruchtbaarheid;
- Medisch ingrijpen om seksuele gemeenschap en bevalling mogelijk te maken.

Wat is het verband tussen geloof en meisjesbesnijdenis?

Sommige mensen zien meisjesbesnijdenis als een belangrijk onderdeel van hun geloof, maar meisjesbesnijdenis wordt niet door de islam, het christendom, het jodendom of een ander geloof voorgeschreven.

Wereldwijd hebben Islamgeleerden het toepassen van meisjesbesnijdenis veroordeeld en aangegeven dat meisjesbesnijdenis niet door de islam wordt voorgeschreven. Zowel door islamgeleerden als islamitische geestelijken is benadrukt dat de islam mensen verbiedt om anderen letsel toe te brengen en dat mensen die hun dochter laten besnijden of zelf meisjesbesnijdenis (helpen) uitvoeren, daarmee tegen de islamitische leer ingaan.

Meisjesbesnijdenis wordt ook door christenen toegepast, met name door Koptische christenen in Egypte, Eritrea en Ethiopië. Maar ook uit de Bijbel kan niet worden afgeleid dat meisjesbesnijdenis door het christendom wordt voorgeschreven.

Wat zegt de Nederlandse wet over meisjesbesnijdenis

In Nederland zijn alle vormen van meisjesbesnijdenis bij wet verboden. Meisjesbesnijdenis is een schending van de rechten van het kind én van de rechten van vrouwen. Meisjesbesnijdenis is in Nederland strafbaar. Het wordt gezien als een vorm van zware mishandeling. Er staat een maximale gevangenisstraf van 12 jaar op. De straf kan met een derde worden verhoogd als de besnijdenis door een ouder zelf wordt uitgevoerd op zijn of haar eigen dochter. Dit geldt ook voor pleegdochters, stiefdochters, geadopteerde dochters of meisjes die in een gezin worden verzorgd en of opgevoed.

Ook zijn de voorbereidingshandelingen strafbaar. Dit betekent dat als de ouders de reis voorbereiden met het idee hun dochter te laten besnijden dit al strafbaar kan zijn. Daarnaast zijn ouders strafbaar wanneer zij opdracht geven voor een besnijdenis, hiervoor betalen, en/of middelen leveren waarmee de besnijdenis wordt uitgevoerd of meehelpen tijdens de besnijdenis. Als ouders dit doen, ziet de Nederlandse wet dat als medeplichtigheid.

Iemand die een meisje heeft besneden of laten besnijden in het buitenland of die daarbij heeft geholpen, kan in Nederland vervolgd worden als hij of zij de Nederlandse nationaliteit heeft of in Nederland een vaste woon- of verblijfplaats heeft. Doordat meisjesbesnijdenis in Nederland verboden is, worden meisjes soms naar het buitenland gebracht om daar te worden besneden maar ook dit is strafbaar.

Als ouders geen Nederlands paspoort hebben en zij worden veroordeeld voor meisjesbesnijdenis, dan kan dit tot gevolg hebben dat zij niet langer in Nederland mogen verblijven.

Verklaring meisjesbesnijdenis

De Nederlandse regering heeft een officieel document ontwikkeld dat ouders ondersteunt om familiedruk te weerstaan. Dit document is de verklaring tegen meisjesbesnijdenis. Deze verklaring wordt door de consultatiebureaus en de schoolarts aan de ouders meegegeven.

Fabels over meisjesbesnijdenis

Er bestaan verschillende fabels(verzinsels) over meisjesbesnijdenis. Deze fabels zijn niet waar, maar beïnvloeden hoe mensen denken over meisjesbesnijdenis en houden daardoor het gebruik in stand. Hieronder staan een paar van die fabels genoemd:

Fabel: onbesneden vrouwen zullen zich te sexy en uitdagend gaan gedragen en een onverzadigbare seksuele lust hebben.

Feit: Meisjesbesnijdenis heeft geen enkele invloed op de seksuele behoefte van vrouwen, maar zorgt er alleen voor dat geslachtsgemeenschap voor hen geen seksueel genot oplevert.

Fabel: als de clitoris niet wordt weggesneden, zal deze blijven doorgroeien.

Feit: Na de puberteit groeit de clitoris niet meer, en ook dan is deze nog steeds klein.

Fabel: als de clitoris niet wordt weggesneden, zal deze tijdens de geslachtsgemeenschap de echtgenoot verwonden.

Feit: De clitoris kan zowel de man als de vrouw niet verwonden. De clitoris zorgt ervoor dat de vrouw van de geslachtsgemeenschap kan genieten.

Fabel: als de clitoris niet wordt weggesneden, zal deze tijdens de bevalling de baby verwonden.

Feit: De clitoris vormt geen gevaar voor de foetus, het kind of de moeder. Meisjesbesnijdenis kan juist voor grote complicaties zorgen bij de bevalling.

Fabel: als een vrouw niet besneden wordt, gaan haar geslachtsorganen vies ruiken.

Feit: Meisjesbesnijdenis zorgt niet voor een betere hygiëne van de vagina. Het kan zelfs een negatief effect hebben op de vaginale hygiëne.

Wat kunt u doen als u vermoedt dat iemand uit uw omgeving het slachtoffer zal worden van meisjesbesnijdenis?

Als u bang bent dat een leerling of cliënt het slachtoffer wordt van meisjesbesnijdenis, kunt u het nodige doen om dit te voorkomen. Ook als u alleen geruchten heeft gehoord over de besnijdenis, is het verstandig dit niet voor u te houden.

Niemand mag gedwongen worden meisjesbesnijdenis te ondergaan. Als u vermoedt dat een meisje besneden wordt, meld dit dan bij een vertrouwenspersoon van de school of de schoolarts. Zij zullen contact opnemen met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). U kunt zelf ook met het AMK bellen (070) 346 97 17. Het is mogelijk anoniem te melden. Dat wil zeggen dat uw naam bij het betrokken gezin onbekend blijft.

Grijp gelijk in: u kunt hulp inschakelen en om raad vragen.

Houd het in elk geval niet voor u.

- Leg de situatie uit aan iemand die u vertrouwt, bijvoorbeeld een leraar, een schoolarts of een vriend(in)
- Neem contact op met de plaatselijke GGD
- Neem contact op met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK).
- Als u denkt dat het meisje direct in gevaar is, bel dan de politie op 112.
- Als u in het buitenland bent, kunt u contact opnemen met het dichtstbijzijnde Nederlandse consulaat of de dichtstbijzijnde Nederlandse ambassade.

Wat gebeurt er wanneer u meisjesbesnijdenis meldt bij professionals:

Het AMK besluit of een melding in onderzoek wordt genomen. Dit houdt in dat het AMK in gesprek gaat met de ouders van het meisje om hen proberen te overtuigen dat meisjesbesnijdenis schadelijk is voor de gezondheid en bovendien strafbaar. Een meisje wordt niet uit huis gehaald.

'Ik wilde eerst niet praten over meisjesbesnijdenis, maar toen ik meer informatie had gevonden, kreeg ik meer vertrouwen en wilde ik de mensen vertellen dat meisjesbesnijdenis slecht is voor de gezondheid. Door er over te praten stopt een schadelijke gewoonte en wordt veel leed voorkomen. Door het nu bespreekbaar te maken, worden andere meisjes beter beschermd.'

Een jonge Somalische vrouw

Female circumcision

A punishable offence

Female circumcision is prohibited in the Netherlands and is punishable by up to 12 years' imprisonment. This term of imprisonment can be increased by a maximum of 4 years if the circumcision is performed by a parent, guardian or carer.

Health risks

Female circumcision may result in psychological problems and problems relating to sexuality. There is a considerable risk of physical disorders and medical complications, not only during the operation but afterwards as well.

No relationship with religion or culture

There is no religion whatsoever that prescribes female circumcision. Religious leaders from all the world's communities of faith have declared themselves to be opposed to female circumcision. There is no statement anywhere in the Christian, Jewish and Islamic scriptures to the effect that females must be circumcised.

Declaration against Female Circumcision

The Dutch government has drawn up an official document to help parents to resist pressure from their families. This document is known as the Declaration against Female Circumcision. Parents are given a copy of the document by child healthcare centres and school doctors.

What should you do in the event of female circumcision?

If you are afraid that your sister or daughter, or a female friend or acquaintance, will be subjected to female circumcision, you should do all in your power to prevent this. In such cases, please contact the Municipal Health Service (GGD), tel.: +31(0)70-3537266 for The Hague. The GGD can advise you where to go for help.

L'excision des filles

L'excision est punie par la loi

L'excision des filles est interdite aux Pays-Bas et passible d'une peine de prison de 12 ans maximum. Si l'excision est réalisée par un parent, un éducateur ou une personne qui s'occupait de la victime, la peine peut être allongée de 4 ans maximum.

Des risques pour la santé

L'excision peut provoquer des troubles psychiques et des problèmes sur le plan de la sexualité. Le risque de troubles physiques et de complications médicales est élevé, pendant mais aussi après l'intervention.

Aucun lien religieux ou culturel

Il n'existe dans le monde aucune religion qui impose l'excision. Les chefs spirituels de toutes les communautés religieuses se sont prononcés contre cette pratique. Elle n'est mentionnée à aucun endroit des livres sacrés, qu'ils soient chrétiens, juifs ou musulmans.

Déclaration contre l'excision des filles

Le gouvernement néerlandais a élaboré un document officiel pour aider les parents à résister aux pressions familiales : la déclaration contre l'excision. Ce document est remis aux parents par les centres de consultation (consultatiebureaus) et les médecins scolaires.

Que faire en cas d'excision ?

Si vous pensez que votre sœur, votre fille, une connaissance ou une amie risque d'être excisée, il faut tout faire pour l'éviter. Dans ce cas, contactez le GGD (à la Haye, tél : +31(0)70 - 3537266), qui vous orientera vers l'aide la plus adaptée.